Ex Lib. Societ. Med. Abred

Dono Dedit. Rob. Scott
Socius —

Ex Lib. Societ. Med. A

Ex Lib. Societ. Med. Abre
Ao Dom. 1797

Dono Dedit Robt

Dono Dedit Robt Scot

52651/P

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,

Ex dono Rob: Scott Socii

DE

OPHTHALMIA.

Ex libris Soc: Med: Abred:

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

GULIELMI ROBERTSON, SS.T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Ampliſſimi SENATUS ACADEMICI conſenſu,

Et nobiliſſimae FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini ſubjicit

GULIELMUS WEMYSS,

BRITANNUS.

Ad Id. Septemb. hora locoque ſolitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXIII.

H. 30

r Dr. Ligertwood
from his humble Servt.
The Author

317645

WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

Patri ſuo optimo,

ALEXANDRO WEMYSS

DE PITKINNIE,

ARMIGERO,

Medicinae Doctori :

Nec non,

Viro eruditiſſimo,

ALEXANDRO MONRO, M. D.

Medicinae et Anatomes,

In Academia Edinenſi,

Profeſſori celeberrimo ;

Hanc diſſertationem

D. D. C. Q.

GULIELMUS WEMYSS.

MED. CHIR. SOC.
ABERDEEN.

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30386469

DISSERTATIO MEDICA,

DE

OPHTHALMIA.

LICET Ophthalmia, ut plerique alii morbi, a ſcriptoribus in Idiòpathicam et Symptomaticam vulgo diviſa ſit; tamen, cum ſola idiopathica morbus ſit, et caſus ſymptomatici aliorum morborum partes ſeu ſymptomata ſint; ideo de ophthalmia ſcripturus, idiopathicam ſolam tractaturus ſum, relegatis ad morbos quorum ſunt caſibus ſymptomaticis.

DEFINITIO.

Ophthalmiae ſigna ſunt; rubor et dolor oculi, et partium vicinarum; lucis intolerantia.

HISTORIA MORBI.

Adveniente morbo, primum rubeſcit tunica albuginea; tumeſcunt palpebrae; rigeſcit, caleſcit, et areſcit oculus; in quo quaſi micae pulveris ſenſus eſt, et culicum antevolitantium imago. Refugitur lux, quae, procedente morbo, maximeque ſi inflammatio magna ſit, intolerabilior fit; viſuſque, cornea et humoribus naturalem tralucentiam retinentibus, aliquantum imminuitur. Creſcit fere albugineae tunicae rubor, qui interdum totam ejus ſuperficiem, qua cernitur oculis, occupat. Quod ubi fit, eadem manifeſte ſaepe tumens opinionis corneae depreſſae cauſa nonnullis fuit. Raro vel nunquam ad corneae vaſa pervenit rubor, quae ſat ſaepe magis aut minus obfuſcantur. Partes inflammatae ſemper, alias leviter, alias ita graviter, dolent, quaſi ſpina aut corpus acutum intus ſit infixum. Non ſemper ad oculum aut palpebras dolor, ſaepe ad tem-

tempora aut totum capitis latus, refertur. Siccitas, quae primum eſſe ſolet, aliquando per totum morbum permanet: Sed cito plerumque tenuis humoris magna copia profluit: Semperque mane humor viſcidus adeo palpebras conglutinat, ut difficile aperiantur. Ophthalmia plerumque localis morbus eſt; quam utique aliquando auctus toto corpore calor, pulſus frequentior, temporum pulſatio, dolor capitis, et delirium, ſed rarius, comitantur.

Solitus ophthalmiae finis reſolutio eſt, rarior ſuppuratio. Eſt, ubi maculae in cornea, aliquando humorum, praecipue lentis cryſtallinae, opacitas, relinquuntur. Et, ſine ullo horum effectuum, in caecitatem interdum deſinit morbus.

CAUSA PROXIMA.

Omnia morbi, modo dicta, ſymptomata, in vaſis partis affectae auctum ſanguinis impetum oſtendunt. Et cauſae, mox memorandae,

tandae, eae ſunt quae in ea vaſa ſanguinem inſolita copia percitent. Quod praecipua res eſt non ſolum in ophthalmia, ſed in quavis alia inflammatione, et ad quam ſymptomata referenda ſunt. Eandem obſtructionis ſpecies ſubſequitur; et vaſa ultra ſolitum diſtenduntur: Quae diſtentio ſtimulabit, et vaſorum actionem intendet. Sed ad conſtituendam inflammationem alia re opus eſt: Ea ſpaſmus eſt. Cujus plus minuſve oculi inflammati vaſa adficere hoc apparet, quod omnem inflammationem, paulo majorem, acceſſio febrilis, a frigore incipiens, comitatur. Qua vero ratione ſuboriatur ſpaſmus, aut quare aucto omni ſanguinis impetui neceſſarius ſit, haud explicare audebo, re vera contentus. Ab his duobus, impetu adaucto, et conſtrictione ſpaſmodica, tonus et actio vaſorum augebuntur, naſceturque et ſuſtentabitur inflammatio. Quae, ſicubi vehementior eſt, auctus tonus, et tenſio aucta, ad reliquas perveniet arterias, et communem corpori diatheſin inflammatoriam dabit. Hactenus cum aliis inflammationibus

bus ophthalmia convenit. Cui ſolum proprium hoc eſt, quod membrana, quae ſolita et princeps inflammationis ſedes eſt, nempe adnata, cum membrana adipoſa aut textura cellulari laxiore non connectitur; ideoque humorem eum, qui in pus mutabilis ſit, effundi parum patitur. Quo fieri videtur, ut ſuppuratio, quae non prorſus ab hoc aliena morbo eſt, rarius tamen incidat.

CAUSÆ REMOTÆ.

Adeo ſenſibilis oculus eſt, ſingulari apparatu nervoſo in eam rem inſtructus, adeo multos, adeo volubiles et aſſiduos motus peragit, quibus quaſi animi index fit, totque vaſis ſanguiferis per membranas ejus diſcurrentibus praeditus eſt, ut ophthalmiae frequentia minime debeat cuiquam videri mira; eoque minus, ſi ad has res adjiciat externum oculi ſitum, per quem variis irritamentis et noxis objicitur, ideoque ejus rei, quae proximae cauſae pars praecipua eſt, nempe, diſtentionis inflammatoriae, cauſis.

Cauſae

Cauſae remotae ophthalmiae dividi poſſunt, I. In eas quae in quovis homine morbum concitare valent; II. In eas, quae ſolum, aut fere ſolum, in jam ante ei opportunis illum ſuſcitant.

I. Primum cauſarum genus multiplex et varium; tamen, ni fallor, ad externam violentiam, aut aliena corpora in oculum inſinuata, commode ſatis redibit. Sub alienis corporibus plurima comprehenduntur: Cujuſmodi ſunt, arena, miculae ferri, nicotiana contrita, et ſimilia, quae aut inter orbem et palpebras inſinuari, aut corneae adhaerere, poſſint; item fumi metallici, aliive, et praecipue rerum ardentium fumus; tum ſpirituoſi, aut alii ſtimulantes liquores oculo affuſi; denique, palpebrarum intus converſi pili; poſtremo, intra palpebras tubercula.

Haec omnia, ut quotidiana experientia docet, ſaepe ophthalmiam faciunt. Et ejuſmodi omnia ſunt, quae quemlibet, utut ſanum, oculum, vaſorum actionem et humorum

rum motum excitando, inflammare queunt. Facta autem inflammatio major aut minor erit, pro vi aut mora noxarum admotarum.

II. Alterae cauſae ſunt ipſae ſua vi minus morbi effectrices; et tantummodo, ubi jam ante, per conditionem aliquam, pronior quis in morbum eſt, una cum ea conditione illum excitant. Ideoque, ut cauſae jam memoratae pro ſimpliciter remotis, quae Principia Gaubio dicuntur, habendae ſunt; ita hae, de quibus nunc agitur, quia ſine conditione nihil agunt, et cum ea morbum vi conjuncta inferunt, Occaſionales, ſeu, ut Gaubio placet, Poteſtates nocentes, aut, ſi Celſum ſequi velis, Noxae vel Offenſae, dicantur. Porro, conditio, per quam fit ut poteſtates nocentes morbum excitent, Praediſpoſitio, ſive, ut melius Gaubius, Seminium, nominetur. Prius igitur excipiam

Seminia. Conditionem, de qua loquimur, ſeu ſeminium, hic dari eo apparet, quod nonnulli

nulli levibus de cauſis, quaeque alios minime tangant, in morbum prolabuntur. Nec, qualis ea conditio ſit, obſcurum eſt. Ophthalmiae, aliarum more inflammationum, plenus habitus et fibrae tenſiores ſubſunt. Eadem magis cum eo ſtatu, qui ad congeſtiones capitis ducit, connectitur. Sed frequentiſſimum, potentiſſimum, maximeque manifeſtum hujus morbi ſeminium, quodque ſolum forſitan pro ſeminio hic habendum ſit, eſt quaedam vaſorum oculi debilitas, ſeu laxitas. Haec aut congenita eſſe, aut a diverſis relaxantibus rebus induci, nec ab ulla magis, quam priore ophthalmia, poteſt. Quae ubi ſubeſt, ſanguinis in vaſa adfluxum, diſtentionemque horum inflammatoriam, leviores cauſae, et ſano oculo non nociturae, creabunt. Quem effectum quae edant, ideoque quae hujus morbi

Poteſtates nocentes ſint, deinceps inquiramus. Eae ſunt,

1. Res luminoſae; qualia ſunt, jubar Solis, ignis, lucerna diutius contento oculo conſpecta; item, rerum lucem reddentium intuitus intentior,

tentior, qualis in lectione, ſcriptione, aut ad lucernam tenuioris operis factione, evenit. Quod ſi eadem ad ignem fiunt, ad lucis ſtimulum caloris, de quo mox, ſtimulus accedet: Poſtremo, huic contraria quae videatur rerum minutarum in languida luce inſpectio; quae oculi partes, et praecipue irida, ſenſiliſſimam membranam, nimium diſtendet.

2. Lucubratio eodem pertinet. Haec, inter quietum vitae genus ſequentes, et literarum ſtudioſos, frequentiſſima ophthalmiae cauſa eſt. Sub qua complura comprehenduntur ad ſanguinis in oculi vaſa impetum urgendum pertinentia. Animi in una aliqua re multum occupati unus effectus eſt ſanguis ad caput prae caeteris partibus percitatus; quod venarum circa caput tumores, ponderis ibidem ſenſus, et aliquando dolor pulſans, indicat. Congeſto vero ad oculum ſanguine, ut pars oneris in multiplicia oculi vaſa inclinet, neceſſe eſt. Cum quo effectu ille alter, jam relatus, conjungetur, ſcilicet, lucis a rebus luminoſis reflexae irritamentum; quod, ut illo etiam magis,

immittet forſitan in capitis vaſa ſanguinem, ita utrumque conjunctum maxime id efficiet.

3. Eodem pertinet ebrietas. Haec a pleriſque medicis, ut ophthalmiae cauſa, memoratur. Neque frequentior ebrietatis effectus, oculorum rubedine, ullus eſt. Haec noxa conſimilis operis eſt ac lucubratio: Nam et hic quoque complura alia cum liquorum vinoſorum vi concurrunt, magiſque quam ea effecti forſitan efficacia ſunt. Liberior potatio, inter alia quae efficit, cor et arterias ſtimulat; eoque ad oculorum vaſa, ſi jam ante ad recipiendum eum prona ſint, ſanguinem ſubmittet. Sed ad hoc irritamentum, multae lucis, caloris externi, cantandi contenſionis, et ſimilium rerum ſtimulus, vulgo accedit; quo fiet, ut ad capitis vaſa, et praecipue oculorum, copia ſanguinis congeratur. Quae res praecipua forſan ophthalmiae crapulam ſecutae origo eſt.

4. Noxa hic non omittenda, calor aut frigus nimia, aut haec inter ſe alternantia, ſunt. Calorem oculum ſtimulare jam dictum eſt; ſed

ſed idem humores illic contentos rarefacit, et utroque modo plenitudinem praeter naturam, et diſtentionem efficere poteſt. Quod ſi hoc minus futurum videatur, quia relaxat et vaſa calor; reſpondeo, licet vaſa relaxare calor non inficiendus ſit, illud tamen nihilo minus fieri, quia prius humores rarefacit calor, quam relaxat firma. Diſtentionem quoque frigus efficiet, ſed diverſa ratione, nempe, vaſa conſtringendo, et, ut humores arctius amplectantur, efficiendo: Unde aeque efficax, ac a copia aut mole humorum aucta, ſtimulus ſuborietur. Quin et conſtrictio ſpaſmodica, hanc comitans inflammationem, et partem ejus conſtituens, ſaepe a frigore, cui oculus multum objicitur, oriri videatur. Verum, licet hoc ita ſit, tamen, cum toties ſine frigore fiat ophthalmia, non ſemper ſpaſmi origo frigus eſſe poteſt. Cum frigus abeſt, ſpaſmus inde oriri, unde in interna inflammatione, quo frigus adſpirare nequit, credendus eſt, nempe, a ſtimulo diſtentionis: Quo fit ut vaſa, ut crebrius, ita arctius, et ad modum ſpaſmi, contrahantur.

Sed

Sed hujus rei plenior explicatio non hujus loci eſt. Si diſtentionem inflammatoriam aut calor aut frigus, ſeorſum, inferre poſſunt, conjuncta id magis efficient. Ita, exempli ergo, ſi quis calido cubiculo, ubi paulo longius fuerit, ſubito ſub apertum aëra frigido tempore exit, vaſa conſtringentur, et diſtentio ſtimulans ſequetur. Item, ubi ex frigido aëre aliquis in perquam calidum cubiculum venit, aut juxta magnum ignem conſidet, rarefacto ſanguine in vaſa conſtricta ruente, idem effectus naſcetur.

5. Ventorum vehementia, ut noxa ophthalmiam faciens, culpata a nonnullis eſt. Quae utique, aut ut calorem, aut ut frigus, aut ut pulverem et aliena alia corpora, jam ſupra recenſita, perferens, non ut ventus, nocere credenda eſt. Aut ſi ſic quoque nocet, quomodo noceat neſcio.

Licet, ut dictum eſt, hae omnes poteſtates, oculos prorſus ſanos, et laxitatis morbidae expertes, non fere inflamment; eaedem tamen, etiam ubi nulla laxitas, nullum ſeminium ſubeſt, majorem ſolito humorum in oculi

culi vaſa adfluxum faciendo, laxitatem et inferre poſſunt, et ſaepe inferunt; et ſic et ſeminia et poteſtates nocentes fiunt. Ita lectio ad lucernam oculis prorſus ſanis et validis ſatis diu non nocebit; quae tamen poſt certum tempus, et certam exercitationem, eoſdem debilitatos laxabit: Quo facto, is lucis ſtimulus, qui antea nihil valuiſſet, ad impetum humorum, et vaſorum diſtentionem, in quibus inflammatio conſiſtit, faciendum demum valebit.

SYMPTOMATUM EXPLANATIO.

Ut ſymptomata quaedam explicare coner, qua in re rubedine, dolore, et lucis impatientia, ero contentus: A rubedine incipiam.

Ut cujuſlibet partis corporis rubedo a rubrorum globulorum copia, ita hic quoque, pendet. Vaſa tunicae adnatae, partis ejus quae protinus cum oculi orbe conjungitur, ſana, rubrum ſanguinem minus, humorem decolorem magis, ferunt; id quod non ſolum colorati liquores poſt mortem in ea immiſſi,

ſed

ſed et hic morbus, declarat. Ideoque hujus membranae inflammationem comitans rubor, a rubris globulis pluribus vaſa illius intrantibus oriatur, erit neceſſe. Quod, cum auctum in vaſis ejuſdem adnatae impetum ſignificet, ſupra dicta in cauſa proxima confirmat.

Eodem dolor oculi referendus eſt : Cum in vaſis oculi ſanguinis plus non eſt, quam quod ſolitae et neceſſariae diſtentioni neceſſarium eſt, nihil inſoliti ſenſus, ideoque neque doloris, orietur. Verum, ſi copia ſanguinis praeter naturam inſolita eſt, vaſa ultra tonum naturalem diſtendentur, et ſic dolorem excitabunt. Haec igitur nimia vaſorum diſtentio dolorem, ubi hic externarum magis tunicarum inflammatione continetur, explicat. Sed haec ſola doloris cauſa non eſt. In pleriſque ophthalmiae caſibus, aucti in univerſis oculi vaſis impetus ſatis manifeſtae notae ſunt : Et licet non ideo tunica choroidea et retina, quae aliquando, ſed rarius, inflammantur, ſemper inflammari credendae ſint; tamen, quia in earum vaſis

vaſis augetur impetus, aliquid ibi inflammationi proximum ſubeſſe judicandum. Qui impetus auctus non ſolum vaſa retinae nimis diſtendet, ſed et fibrillas nervoſas extendet praeter modum; unde, quam a ſimplice vaſorum diſtentione, doloris plus naſcetur: Qui major uſque erit, prout internas membranas inflammatio propius deſcendat.

Ut, intolerantia lucis quo modo oriatur, paucis dicatur: Si ſola oculi pars, quae lucis impulſus ſentiat, retina eſt, ut inter phyſiologos nunc convenit, ideo hujus cauſa ſymptomatis in retinae affectione aliqua quaerenda eſt. Hanc igitur eruere coner. Cum, aliquamdiu poſtquam impulſus ſeu actio externorum corporum deſierit, ſenſationes ſaepe permaneant; ideo motus, in extremis nervis ſentientibus excitatus, oſcillatorii ſeu vibratorii generis eſſe, et aliquo modo in elaſticae materiae nervos percurrentibus tremoribus conſiſtere, creditur; nec injuria: Nam nullius corporis motus, ab impulſu ortus, ſi eodem loco corpus permanet, poſtquam impulſus deſiit, permanere poteſt, niſi

niſi talis, qualem dico, motus ſit. Si hoc verum eſt, ſequitur, ſuam nervis, aeque ac cuivis alii corpori elaſtico, tenſionem quandam eſſe: Verique ſimile eſt, ſentientium nervorum extremorum ſtatum, variante tenſionis ſtatu, varium quoque fore. Sed qui haec iis tenſio datur? In omnibus ſentiendi organis, nervis extremis ſentientibus inſolitam vaſorum ſanguiferorum copiam natura intermiſcuit; quod nuſquam inſignius factum, quam in retina, eſt, ubi vaſa ſanguifera adeo numeroſa ſunt, ut arteriolae ſingulae ſingulas ſeparatas expanſi nervi optici fibrillas comitari videantur. Tot vaſa ſanguifera nervis horum organorum intermixta in aliquem uſum comparata ſint neceſſe eſt. Neque veriſimilius quicquam eſt, quam tenſionis nervis dandae, et ſenſiliores eos impulſuum quorundam reddendi, cauſa, id factum eſſe. Quam tenſionem dare poſſe vaſa ſanguifera, dubium quidem non eſt: Nihil enim certius eſt, quam unumquodque noſtri corporis vas ſanguiferum in majus diſtentum humore contento eſſe, quam ſi ſuae naturae relinqueretur.

retur. Quam diſtentionem majorem aut minorem pro occaſione fieri, aeque exploratum eſt. Quae varians vaſorum ſanguiferorum tenſio, ſi modo expoſita opinio vera eſt, nervorum extremorum, vaſis intermixtorum, tenſionem variabit. Ideoque, prout alterorum aucta tenſio ſit, ita et alterorum adaugebitur. Haec ingenioſi imprimis viri, praeceptoris noſtri Culleni, doctrina, ophthalmiae rationem illuſtrat pariter, et ab ea illuſtrabitur. Quo in morbo, aucto in retinae vaſis impetu, ſive inflammationem, ſive huic vicinum ſtatum, oſtendente, tenſio, vel, ut alia voce utar, ſenſilitas membranae augetur. Qua aucta, ſenſationem dolorificam, et impatientiam lucis, haec oculo admota dabit.

PROGNOSIS.

Omnis oculi inflammatio eatenus periculoſa eſt, quod ita organum tenerum et delicatum mutare poteſt, ut aut lucis ad retinam

aditus intercludatur, aut retina lucis impulſuum inſenſibilis reddatur.

Caecitatem denunciant, inflammatio omnes membranas adficiens, partium ſiccitas, cornea obfuſcata, aut maculis notata, humorum opacitas, aut totus orbis ſuppuratus.

Contra, inflammatio non gravis, et ultra adnatam et palpebras vix procedens, cornea et humores pelluciditatem ſervantes, oculumque abluens lachrymarum larga ſecretio, medicabilem idonea curatione morbum, et omnium partium ſervatum uſum, promittunt.

C U R A T I O.

Quod ad curationem morbi attinet, remedia eadem fere ſunt ac inflammationis communis; niſi quod hic reſolutio ſemper ſpectanda ſit. De idiopathico morbo loquor, ſymptomatici curatione neque ad nos pertinente, et morbi primarii curationem, quaecunque ea ſit, et quamcunque varians, ſequente.

Medendi

Medendi duo conſilia ſunt.

I. Impetum ſanguinis, et vaſorum actionem, imminuere.

II. Symptomata quaedam levare.

I. Primo conſilio reſpondent, curatio antiphlogiſtica, vel irritatio omnis, maxime lucis, vitanda ; humorum detractiones, ut ſanguinis, ſive communis ſive localis ; alvi purgatio, veſicatoria, fontanelli, et ſetacea ; et quaedam extrinſecus applicata.

Quod ad antiphlogiſticam curationem attinet, nulla cura prior eſſe debet, quam ut omnia quae oculum irritent praeſentia tollantur, alia vitentur. Itaque tota curatio antiphlogiſtica hic requiritur. Amovenda igitur, ante aliam omnem curationem, alioquin fruſtra futuram, aliena corpora inter oculi orbem et palpebras inſinuata, aut corneae adhaerentia. Cujuſmodi ſunt ferri miculae, inſectorum alae, et ſimilia, quae ſimul ac cernuntur extrahenda ſunt ; item palpebrarum pili, ſi introvertuntur, radicitus evellendi ; et tubercula intra palpebras enata ſunt delenda. Porro, victus lacteus

us et vegetabilis utendus, carnibus omnium generum, et potionibus fermentatis, maxime ſi febris aut diatheſis phlogiſtica ſubeſt, abſtinendum. Cubiculi temperies ita calori et frigori media eſſe, ut in hoc magis inclinet, et pulvere et fumo carere aër ejuſdem, debet. Fugienda ſtudia intenſiora ſunt, et quicquid aut cerebrum irritare, aut eodem et ad oculos ſanguinem impellere, poteſt.

Verum omnibus curationis antiphlogiſticae partibus res major, et in ophthalmia, quam in reliquis phlegmaſiis, magis attendenda, eſt lucem vitare. Intolerantia lucis omnis ophthalmiae ſymptoma eſt, quia lux oculum tangere nequit, quin in omni ejus parte motum concitet; nec irida ſolum, ſed omnes oculi orbis et palpebrarum partes, commovet. Nulla corporis humani pars aut aſſiduos magis, aut tot tamque volubiles motus peragit. Adeo in motum pronus eſt, ut vel temporis puncto ſine conatu ſiſti non poſſit. Ideoque, ut talis motus ibi nocentiſſimus ſit, ubi ſita inflammatio eſt, neceſſe eſt. Primum igitur vitanda lux eſt, motus vitandi cauſa. ——Sed et alio nomine vitanda eſt. Nam,

ſi

ſi retinae aucta ſenſilitas eſt, lux eam magnopere irritabit. In internis hic inflammationibus, ut tunicae choroideae, maximeque retinae, ubi manifeſte aucta ſenſilitas eſt, vitandam lucem eſſe, pariter manifeſtum eſt. Sed harum partium, altius ſitarum, inflammatio rarior eſt; ideoque, ſi in ea ſola ſenſilitas augeretur, vitare accuratius lucem rarius foret neceſſe. Verum non iis caſibus ſolis praeceptum de luce vitanda continetur. Vel levis adnatae inflammatio, ut ad interiores membranas ſpargere inflammationem non poſſit, id tamen tenſionis et plenitudinis ad eas demittit, quod ſenſilitatem eorum magnopere adaugeat. Quod ubi factum eſt, minimum lucis irritamentum ſummae noxae erit.——Atque, ob eas cauſas, maxima vitandae lucis, inflammato oculo, cauſa eſt. Quod quidem praeceptum, aliqua ex parte reſpiciens, omnis lippus, rectos Solis, ignis, aut lucernae radios devitat, ſub umbraculo oculos habendo. Sed haec cura minime ſatis eſt: Sic enim licet validiores lucis impulſus caveantur, tamen ſatis lucis ex rebus,

ea

ea illuſtratis, ad oculum pervenit ad hujus motus concitandos. Igitur pilei margo demiſſa, umbracula quibus ignis, quibus lucernae lumina avertuntur, invalidam opem praeſtant. Nec alter obtectus oculus, ſi is forte unus inflammatur, ſatis defenditur: Siquidem, utriuſque oculi motu naturaliter conjuncto, tectus aperti motiones conſequetur; nec quicquid noxae in hac adminiſtratione, praeter lucis irritamentum, cavetur. Sed eadem vitandae lucis ratio alio nomine nocet, ſcilicet, perſpirationem cohibendo, cumulatoque circa calore oculi calorem augendo: Qua re perniciofius nihil eſt. Ob quam cauſam, ne utriuſque oculi tectio bona eſt.——Sola igitur irritamenti lucis et oculi motionis vitandae ratio tenebrae quam altiſſimae ſunt. Hoc primum et capitale remedium ophthalmiae eſt, et cui ſumma curationis incumbit; cujuſque neglectui ſaepe morbi ſecus procedens curatio tribuenda eſt. Idemque hoc de tenebrarum hic uſu praeceptum, inter alia plurima inventa et monita, quibus artem ſalutiferam auxit, jam relato

viro,

viro, Culleno noſtro, debemus. Is non ſolum in ſeipſo, ſed in aliis, ſummum tenebrarum in ophthalmia uſum expertum ſeſe dicit. Monendum vero hic praeterea eſt, poſtquam in tenebroſo cubiculo aliquamdiu homo retentus eſt, et deceſſit inflammatio, eum in lucem paulatim, et perquam tarde, reducendum, ne noceatur oculo, cujus ſenſilitatem tam morbus quam remedia auxerint. A ſubito autem e tenebris in claram lucem tranſitu, ut retinam irritaturo, in omnibus oculi partibus ſubitos et praeter naturam motus concitaturo, et morbum reducere periclitaturo, cavendum in primis erit.

Haec de irritamentis vitandis dicta ſint: Ut caetera remedia, ſanguinis impetum et vaſorum actionem imminuentia, exponam,

Sanguinis detractio communis, ſive is ex magna aliqua vena elicitus, tonum arteriarum relaxando et imminuendo, maxime agit. Qui effectus major aut minor erit, prout toni, et tenſionis plus minuſve praeierint. Ideoque niſi tonum et tenſionem plenus aut inflammatorius habitus forte

forte auxerit, ſanguinis ex magno vaſe detractio haud magnum uſum praeſtabit. Itaque adverſus inflammationem localem inane remedium illud eſſe experientia confirmavit. Cujus rei ratio in promptu eſt: Dum enim ad univerſas arterias relaxandas actio ejus pertinet, ea relaxatio in qualibet una parte non exigua eſſe non poteſt. Quoties igitur ophthalmia, ut ſaepe eſt, ſine febre et diatheſi inflammatoria eſt, generali ſanguinis detractione non curanda eſt; quippe quae, niſi tanta eſſet, quanta peripneumoniam tolleret, ad ſalutem nihil faceret, et relaxationem, quae faciliore via impetrabilis eſt, tanta jactura quaerere, magnae foret dementiae. Verum ſi inflammatio magna eſt, ut in interioribus membranis aut ſedeat, aut ſedere videatur, et ad partes vicinas ſpargit inflammationem, febremque et diatheſin phlogiſticam dat, ei caſui detractio generalis non ſolum convenit, ſed neceſſaria eſt. Quae tamen quam proxime localem detractionem accedere debet, et venae brachio jugularis antepoſita plus effecti

dabit.

dabit. Sed haec ratio ſanguinis mittendi minus in pleriſque caſibus requiritur; ſiquidem

Vaſorum oculi tonum, et ſanguinis in iis impetum, haud paulo efficacius imminuit detractio localis. Detractio localis dicitur, cum aut ex vaſis cum laborantibus protinus continuis, aut ex his ipſis, ſanguis aufertur. Quarum utraque in hoc morbo fit. Prioris generis arteriotomia eſt, ubi arteriae juxta oculum, et plerumque temporalis, eligitur inciſio. Ex hac, ſi magnus ramus eſt, ſatis magna ſanguinis impetrari copia poteſt; quae velociter fluens, vaſa vicina, nec ulla certius quam oculi, relaxare mire poteſt. Quod utique opus anceps eſt, et multa id incommoda circumſtant: Primum, quod ramum parvum tantummodo ſaepe invenimus, ex qua, quamvis prorſus interciſa, non ſatis ſanguinis accipitur. Tum, ſi ramuli ejus, ad oculi vaſa euntes, pauci aut exigui ſunt, in eo caſu, licet ſatis ſit detractum, effecti utilitas non, pro copia detracta, erit. Praeterea, difficile ſaepe ſiſtitur profluvium, quod, per-

rupta plaga, rediens, ad immodicam ſaepe magnitudinem, et magnam noxam, procedit. Cui incommodo ſi, arcte ligando, obviam eatur, compreſſis venis, plus mali, quam detracto ſanguine, boni ſubſequetur. Reque vera, in pleriſque caſibus ſola, in multis tutiſſima, comprimendi ratio ea eſt, quae arteriae latera inter ſeſe arcte committit. Ob haec omnia incommoda, arteriotomiae medici, quam paucis ante annis, minus ſtudent.— Iiſdem incommodis venae temporalis, aliarumve juxta oculum, inciſio, fere premitur, quae ſaepe parvae ſunt, ideoque ſatis ſanguinis non praebent; aut, id quod ſatis ſit, adeo tarde plerumque exit, ut relaxationem quaeſitam non det. His igitur localis detractionis rationibus,

Temporum, impoſitis cucurbitulis, conciſio, haud paulo praeſtantius remedium eſt. Hac enim ratione, et tantum, quantum vis, impetrabis, et, multis ſubito apertis vaſis, arteriae temporalis, aut venarum cum oculi vaſis conjunctarum inciſionis omnia commoda,

abſque

abſque ejus incommodis, et abſque periculo, conſequeris.

Sed alia conciſio eſt, quae, a perito chirurgo adminiſtrata, adverſus ophthalmiam, praecipue localem, aliis localis detractionis rationibus, et hac etiam, potior eſt. Eſt autem interioris palpebrarum lateris, aut oculi quoque orbis conciſio. Per eam ſanguis protinus ex partis laborantis vaſis aufertur, et pro ratione effectus ſaepe reſpondet. Mirumque eſt, utiliſſimum hoc remedium, a rationalibus neglectum chirurgis, penes circumforaneos fere oculiſtas hactenus ſolos fuiſſe. Verum, cum exiguum ſanguinis ſic tantum demátur, ideo, in vehemente, et ad vicinas partes ſerpente, inflammatione, haec reliquis ſanguinis detrahendi rationibus memoratis non ſuperſedebit.

Alia localis ſanguinis detractionis ratio de qua dicamus reſtat, nempe, hirudinum uſus, ab omnibus fere de hoc morbo ſcriptoribus laudatus. Hae aut temporibus, aut palpebris, fere imponuntur. Et quoniam ſatis multae imponi ſimul queunt, ita ſatis ſanguinis,

guinis, ſatque ſubito, auferri per eas poteſt. Hocque habent praeterea commodi, ut ad ipſam oculi partem inflammatam admoveri poſſint. Nec in ophthalmia ſaepe profuiſſe dubium eſt. Sed incommoda habent ſilentio non praetereunda. Difficile figuntur, difficiliuſque loco deſiderato: Sanguinemque auferunt in nullo caſu metiendum: Foedaſque poſt ſe cicatrices, ſaltem per aliquod temporis, relinquunt. Et ſi infra palpebram inferiorem, ut fieri ſolet, imponuntur, ecchymoſin facile faciunt. Adeoque poſt eas impoſitas tumet ſaepe pars, ut oculus prorſus occludatur: Quod morbum, cujus tollendi cauſa impoſitae ſunt, neceſſario augebit. Sed et idem hic tumor palpebris non continetur; ad loca diſſita magis ſerpit, nec oculi ſolum auget inflammationem, ſed in periculum hominis vitam adducere poteſt. Cujus rei ipſe exemplum vidi. Puero undecim annos nato, ſani habitus corporis, ob levem tunicae albugineae rubedinem, una hirudo infra interiorem affecti oculi canthum impoſita eſt, quae intra breviſſimam moram

dolorem

dolorem ſaeviſſimum excitavit. Partes circa oculum tumere incipiebant. Sublata hirudo eſt. Sed creſcens tumor, tandem totum caput, cervicem, pectus, et humeros, immanis occupavit. Simul vomitus magnus, pulſus citus, ſitis, auctus toto corpore calor, et alia febris inflammatoriae ſigna comitabantur. Sic tumentes partes, quaſi anaſarca affectae, praeter palpebram, quo impoſita hirudo erat, quae cerulei coloris erat, videbantur. Perque triduum hae affectiones, licet idonea curatio ab optimis chirurgis Gibſono et Anderſono adhibita ſit, moratae paulatim deceſſerunt. Quae mala ab hirudine, morſiſne ſub cute nervis, an veneno inſinuato, haud dicere auſim, orta ſunt. Et, licet tales earum effectus rari ſint, tamen et quia incidere poſſunt, et ob incommoda ſupra memorata, ubi ad alias ſanguinis e parte detrahendi rationes, quae et efficaciores ſunt, et periculo carent, aditus eſt, haud imponendas hirudines judico. Et ſicubi imponendi eas neceſſitas fuerit, ſuper tempora imponi debent.

Purgatio

Purgatio alvi, poſt Hippocratis, ad praeſentia tempora, in hoc morbo, et ſaepe feliciſſime, adhibita eſt. Quod remedium adverſus capitis inflammationes, quam alias phlegmaſias, efficacius eo eſt, quia a vaſis capitis revellit; ſcilicet, tot in canalem inteſtinalem influentia oſcula vaſorum aperiendo, non ſolum humorum circumeuntium copiam imminuit, ſed arterias meſentericas, ideoque totius abdominis vaſa, ſtimulando, ſanguinem in aortam deſcendentem derivat, et ſic ab aſcendente aorta, ideoque a capitis vaſis, avertit. Qua quidem ratione miram ſaepe adverſus ophthalmiam opem purgatio alvi adfert. Quod ad purgantium delectum habendum attinet: Ubi febris ſubeſt, acria vitanda, ob irritationem nocituram, ſunt; lenioraque, licet non ſatis depleant, tamen ad duritiem alvi vitandam danda ſunt. Abſente vero febre, hydragoga, quae dicuntur, purgantia utenda ſunt. Mercurialia in ophthalmia nonnulli laudaverunt. Quae, ut mercurialia, aliis purgantibus non anteponenda ſunt; quippe enim cito alvo effugiunt.

Neque

Neque calomelas, aliter quam purgantia alia exacuens, tantopere hic profuit.

Veſicatoria, prope partes laborantes admota, in pleriſque ophthalmiae caſibus, proſunt. Quae utique in chronicis caſibus ſaepe ſpem noſtram fallunt. Maximeque ibi opitulantur, ubi ad membranas vicinas, et praecipue ad perioſteum orbitae obductum, et ſuper tempora productum, pertinet inflammatio. Itaque, vigente ſuper tempora aut circa totum caput dolore, potentiſſimum hoc remedium eſt. Ubivis capitis collocari debent; nec cervici ſummae aut pone aures impoſita non quoque reſpondent. Sed maxime idoneus locus tempora aut capillitium eſt. Detonſi raſique ante veſicatoria impoſita pili a multis ſcriptoribus laudatum remedium ſunt; et revera proſunt. Quod mihi aucta perſpiratione potiſſimum fieri videtur. Ad quam porro augendam, et auctam ſervandam, tegendum veſte lanea caput eſt. Primum veſicatorii opus efficaciſſimum eſt; minuſque juvat omne poſt profluvium: Quod virtutem ejus antiſpaſmodicam

modicam eſſe fidem mihi facit. Ideoque pro perpetuo veſicatorio rectius eſt, partem quamprimum ſanari ſinere, rurſuſque imponere veſicatorium. Impoſitumque capillitio amplius ſolito eſſe debet.

Fontanelli et Setacea interdum cum fructu in ophthalmia uſurpantur. Quae, et impetum humorum ab oculo avertendo, et ſeroſam lymphaticamque ſanguinis partem abſtrahendo, utilem relaxationem dare poſſunt. Eadem tamen minime primo opere tam efficacia, quam veſicatoria ſunt. Peſſimumque fontanellorum genus id eſt, quod unguento epiſpaſtico fit. Quoties capitis apici, cui loco imponi ſolent, cantharidum impoſitio renovatur, dolorifica irritatio, et aliquando manifeſtum inflammationis augmen, oritur. Ideoque fontanelli cum piſa, quae hoc incommodo carent, anteponendi ſunt; et nunc ubique fere anteponuntur.——Cum ſetacea multo plus humoris quam fontanelli abſtrahant, ideo utiliora eſſe debent; ſuntque ſaepe. Itaque ſetaceum ſummae inſinuatum cervici aliquando efficax imprimis eſt.

eſt.——Fontanelli et ſatacea aetati puerili accommodatiſſima ſunt. In qua eorum deſuetudo, aut cujuſvis humorum jacturae ſuppreſſio, non eadem habet, ac in adultis, incommoda.

Ut ophthalmia morbus externus eſt, ad inflammationem ſolvendam multa externa remedia adhibentur. Quae adhiberi vulgo ſolent, ſunt mollientia, frigida lavatio, et praeparationes ſaturninae. Quibus ero contentus.

Mollientia aliquando neceſſaria et uſui ſunt, ſed plerumque nocent. In magno palpebrarum tumore, magnoque dolore, tenſione, et ſiccitate partium, inflammatione comitante, fomenta, aut cataplaſmata ex lacte et pane, oculo admota, juvant. Cui utique caſui ſoli conveniunt, et ſic quoque leviter, nec diu, admovenda ſunt. Eadem, ubi neque dolor neque tenſio magna ſunt, magnae noxae erunt; nam vi relaxante, et calore quem inferunt, non ſolum ſtatum vaſorum congeſtionis capacem reddunt, ſed in ea ſanguinem quaſi alliciunt.

Frigida oculi lavatio, ubi vetuſtior inflammatio eſt, aut in vaſorum laxitate conſiſtit, ante alia omnia remedia eſt; impetumque ſanguinis imminuit, et tollit laxitatem. Quod ad modum adminiſtrandi attinet, totum caput aqua mergi apertis oculis, quo propius partem inflammatam remedium perveniat, oportet.

Praeter praeparationes ſaturninas, alia metallica, virtutem ſtimulatricem, adſtrictricem, et ſedatricem poſſidentia, uſurpata, et ſaepe cum fructu, ſunt, maximeque vitriolum album ex zinco praeparatum. Quibus utique, quia minus ſtimulat, quia praecipue vi ſedante agit, et quia reliquorum uſum ſatis experti medici id omnibus anteponunt, ego etiam antepono plumbum. Quantum ſaccharum ſaturni, quod remedium vulgo adhibetur, ubi magna inflammatio eſt, et cornea aliquantum obfuſcatur, adſtringendo noceat, incertum eſt. In paucis hujuſmodi caſibus ſic nocere forſitan poteſt. Verum ego, multis temporibus, ex ejus in magna ſatis inflammatione uſu, nullam noxam, contra, magnum,

magnum, dum refrigerabat, doloremque et tenſionem imminuebat, fructum oriri vidi. Idemque, nonnulli magno nomine medici, virtutem ejus experti, teſtantur. Verum, ad omne vitandum periculum, priuſquam talia remedia adhibeantur, purgationes inſtitui, et inflammationem aliquantum remittere oportet. Eadem, in morbo jam longo, et a laxitate pendente, prodeſſe nemo it inficias. Cavendum tamen a longo eorum in omnibus caſibus uſu eſt, ne, per magnam ſedandi vim, partibus quibus applicantur atoniam, affectumve paralyticum, inferant. Quod idem de reliquis omnibus ſedantibus et adſtringentibus remediis, ſic admotis, una aqua frigida excepta, dicendum eſt. Duplice forma ſaccharum ſaturni uſurpatur, ſcilicet, aut cataplaſmatis aut lotionis; et in utraque forma frigidum admovetur. A cataplaſmate diutius admoto, ut plus fructus oriri debere videatur, ita non oritur; nam, oculum calefaciendo, plus damni quam boni, vi ſedatrice, praeſtat. Quo incommodo lotio caret; et, licet brevi unoque tempore admoveatur, tamen

men efficacior eſt, et cataplaſmati anteponitur. Quod ad lotionem attinet; ſi in aqua qua ſaccharum ſaturni diſſolvitur, aliquid alienum, ut terra vel alkali, ineſt, pars plumbi praecipitabitur. Aqua recens deſtillata perfectam dabit ſolutionem: A qua, ſi diutius ſervata eſt, etiam aliqua metalli pars decedet. Ideoque, ad rediſſolvendum quicquid praecipitatum ſit, et totum ſuſpenſum ſervandum, aceti paululum adjici debet.

II. Ut ad ſecundum medendi conſilium tranſeam, conglutinatio oculorum moleſtiſſimum ſymptoma eſt. Inflammatio tarſi, ſive primaria, ſive ſecundaria, humorem ſebaceum, glandulis Meibomianis ſecretum, profundit. Is humor, ubi diu, ut in ſomno, contiguae palpebrae ſervantur, adeo eas conglutinabit, ut ſine laceratione, aut, quod aeque malum eſt, ſine aquae calidae diuturniore lotione, aperiri oculi nequeant. Ad huic ſymptomati medendum, humoris viſcidi cohaeſionem imminuendo, varia collyria a multis medicis inventa ſunt,

mag-

magniſque invicem a ſuo quodque auctore laudibus elata. Nec dubium eſt quin ſaepe profuerint. Sed omnia hoc parum idonea ſunt; quod pulveres terreos, terebinthina, et corpora reſinoſa, continent, quae ut oculum irritent neceſſe eſt. Verum, ad hoc ſymptoma leniendum, ſi non ex toto prohibendum, nihil accommodatius eſt, quam blandum et unctuoſum aliquid, palpebris inſertum. Axungiae paululum rancedinis expers apte ſatis reſpondet. Id prius admovendum eſt, quam dormiat aegrotans, biſque vel ter per noctem eo renovandum, quod portio adhibita, quia exigua eſt, cito liquefactum abluitur, et optatum effectum tollit. Renovandi remedii tempus eſt, ubi vigilat aegrotans. Aut, ſi conglutinatio magna eſt, de induſtria expergefaciendus eſt. Contra palpebrae aut ſummi oculi orbis exulcerationem mercurius cum axungia tritus recte additur; quod detergentium optimum eſt.——Solum aliud ſymptoma hic ſublevandum dolor eſt; qui ſaepe tantus eſt, ut ſomnum fuget, et inquietum noctu reddat aegrotantem. Ergo, ſi

poſt

poſt ſanguinis detractionem, fomentaque aut cataplaſma oculi admota, hoc ſymptoma non multum ſublevatum eſt, ad ſomnum conciliandum, et quiete oculos reficiendos, adhibendum opium eſt. Quod in hoc morbo tutiſſime pariter et utiliſſime adhiberi licebit.

F I N I S.